

Nr 352.

Av herr **Karlsson** i Grängesberg **m. fl.**, i anledning av *Kungl. Maj:ts proposition, nr 40, med förslag till lag angående ändring i vissa delar av lagen den 29 juni 1912 om arbetarskydd.*

Regeringens proposition n:r 40, med förslag till ändringar i vissa delar av lagen om arbetarskydd, innebär icke några nämnvärda förbättringar av denna lagstiftning. Att regeringen icke ens sträckt sig så långt som till att anpassa lagen till de av internationella arbetsorganisationen antagna konventionerna, vittnar tydligt om, att även den s. k. borgerliga vänstern betraktar folkförbundsinstitutionernas och deras beslut som humbug, icke värd att taga någon hänsyn till. Regeringsförslaget är givetvis icke heller avsett att genomdriva några reella förbättringar av de arbetande massornas arbetsvillkor i föreliggande avseende. Den mest effektiva och kraftigast verkande faktorn för genomdrivande av bättre skyddsåtgärder å arbetsplatserna, kommer nog även i fortsättningen att vara arbetarnas och fackföreningarnas egna initiativ och övervakanden av dessa förhållanden. Det är dock nödvändigt att fackorganisationerna i högre grad än hitintills ägnar sin uppmärksamhet åt dessa spörsmål och vid alla tillfällen med kraft sätter in den påtryckning, som kan vara påkallad för att förmå arbetsköparna och arbetsledningarna att i olika detaljer vidtaga de skyddsåtgärder, som är behövlige för ernående av erforderligt skydd i arbetet till liv, lem och hälsa.

Beträffande det nu framlagda regeringsförslaget finner man, att enligt dess stadganden skall jordbruket vara undantaget från lagens bestämmelser. Det finnes enligt vårt förmenande ingen saklig anledning till ett dylikt förfarande. Säkerligen är också regeringens förslag på denna punkt ingenting annat än en sorts politisk spekulation, tillkommen för att om möjligt söka stärka regeringens och det s. k. folkfrisinnade partiets ställning bland storjordbrukarna, som utsuger lantarbetarnas och torparnas arbetskraft. Dessa större jordbrukare vill naturligtvis i allmänhet helst slippa ifrån sådana bestämmelser som kunna *ålägga* dem att vidtaga vissa åtgärder till skydd för arbetarna. Och regeringen tror sig nu ha något att vinna på att tillmötesgå dessa storjordbrukares egoistiska önskningar.

Det bör väl dock vara en självklar sak, att arbetarna inom jordbruket måste tillerkännas samma rätt till skydd för liv och hälsa som övriga arbetargrupper. Därmed är också klart att även för jordbruket bör i tillämpliga delar gälla vad som stadgas för andra arbetsområden beträffande förebyggande åtgärder mot olycksfall och ohälsa. Särskilda råd och anvisningar bör även utfärdas för jordbruket i detta avseende. Likaså måste, beträffande semester, samma stadgande fastställas för arbetarna inom jordbruket som för andra arbetargrupper.

I fråga om semester innehåller regeringsförslaget stadgande om, att åt arbetare som utan avsevärt uppehåll användes till arbete året runt och varit anställd hos arbetsköparen eller företaget någon längre tid, bör, i allmänhet under den varmare årstiden, beredas semesterledighet under minst fyra söckendagar.

Frågan om en statligt reglerad arbetarsemester har tidigare varit föremål för behandling i riksdagen. År 1917 beslutade riksdagen anhålla om utredning »huruvida och på vad sätt en allmän arbetarsemester skall kunna genomföras i vårt land» samt »att Kungl. Maj:t för riksdagen ville framlägga de förslag, vartill utredningen kan föranleda». Den s. k. arbetstidskommittén, vilken tillsattes den 15 febr. 1918, fick i uppdrag att verkställa den beslutade utredningen och nämnda kommitté avlämnade i mars 1920 sitt betänkande med förslag till lag om arbetarsemester.

I sin motivering till det framlagda lagförslaget framhöll kommittén med skärpa de arbetandes behov av en årligen återkommande semesterledighet. Kommittén anförde att den dagliga vilotiden och söndagsledigheten icke är tillräcklig för tillfredsställande av det så att säga mera på djupet liggande behovet av vila och vederkvickelse. Härför erfordras, framhöll kommittén, en »längre sammanhängande ledighet, ty endast en sådan bereder den träget arbetande möjlighet att till kropp och själ återhämta sig och förvärva nya krafter». Det framlagda lagförslaget innebär att semesterledigheten skulle fastställas till åtta dygn, men kommittén framhöll, att den dock ansåg en dylik semestertid vara ett *minimum* och yttrade vidare, »att åt semestern måste givas en ej allt för ringa varaktighet, om den skall kunna i någon avsevärd mån motsvara sitt ändamål». Sedan detta lagförslag avlämnades, har från statsmakternas sida ingenting åtgjorts för att föra denna fråga fram till en lösning.

Då en semesterledighet på åtta dygn redan år 1920 ansågs vara ett *minimum*, måste givetvis en dylik semesterledighet under nuvarande förhållanden betecknas såsom absolut otillräcklig, med hänsyn tagen särskilt till den oerhört högt uppdrivna arbetstakt som rationaliseringen inom alla arbetsområden medfört. Vid 1930 års riksdag framfördes också av den kommunistiska gruppen motion med krav på lagstiftning om en allmän arbetarsemester omfattande minst 15 dagars sammanhängande semesterledighet.

Vår principiella uppfattning är fortfarande den, att en särskild lagstiftning om arbetarsemester bort komma till stånd. Som frågan nu ligger till, då regeringen upptagit stadgande om semester i sitt förslag till ändringar i arbetarskyddslagen, ser vi oss nödsakade att i detta sammanhang ställa förslag till den ändring som vi anser vara absolut nödvändig beträffande semestertidens längd. Regeringens förslag om en semester av endast 4 dagar är dock enbart en gest utan värde. Vi anser att semesterledigheten måste fastställas till minst 15 dygn, om den skall i någon avsevärd mån motsvara sitt ändamål.

Utän att här ingå på övriga detaljer i det föreliggande förslaget till ändringar av arbetarskyddslagen, hemställer vi därför,

att riksdagen måtte besluta, att sista stycket i § 1 utgår och att lagen alltså skall äga tillämpning även beträffande arbete inom jordbruket, samt att § 5, punkt m, erhåller följande lydelse: Åt arbetare, som från årets början varit anställd hos samma arbetsgivare eller företag, skall å tid mellan den 15 maj och den 16 därpå följande september, beredas semesterledighet under minst 15 dagar, med skälig bibehållen avlöning.

Stockholm den 19 februari 1931.

Verner Karlsson.

Vikt. Herou.

Aug. Spångberg.

Oscar Öhman.

K. Kilbom.

J. P. Dahlén.

Edoff Andersson.

Nils Flyg.
